

"העולם הזה" 767
תאריך: 10.7.52

לפני 25 שנה

הסכסלים. הם רצו לראות סוף סוף מי הם הכנענים, ולשמיע מה כפיהם.

"לכנענים היה זה צריך להיות ערב גדול. אחרי עשר שנות פעולה אלמונית תחת שמות שונים הופיעו זו הפעם הראשונה כאסיפה פומבית. אולם כאלום הייתה להם הפתעה: הפעם הראשונה בתולדות המדינה יצאו הדתיים להתקפה ומנעו בכוח הזרוע קיומה של אסיפה.

"כמה ימים לפני האסיפה קרא 'הצופה', וימון המזרחי: 'מן הראוי שהנוער הדתי לכל וזמיו, המונה אלפים ורבעות, יודיע באופן חדי-משמעי לבריזנים הטמאים שהציבור הדתי יודע להתגונן כראוי! ולצורך הסבר הוסיף: קבוצה זו מטפחת פילחן האלימות והזימה... כי, תחילתה בחיג מצומצם שהיה מתכנס בחדרי-חדרים לטכסים של אורגניות מינות לאליה עשתורת! **

"הנוער הדתי על כל וזמיו לא הופיע ברבבותיו כדי לחזות באורניה המינית המוכמתת, אולם כמה מאית בני-עקיבא, חובשי כרטיס *** כיפות ומנפעות, הפסיקו כדי להפוך את אולם 'מוגרב' למושהו שדמה לבית-מרוח. הדתיים מילאו את המעב"י רים, התחילו לשחק בכדור, לצעוק ולצווח. אהרון אמיר **** ועזרי אורנו, דוברי הכנענים על הכמה, היו חסרי-ישע נגד השתוללות זו, מאחר שלא היו כאלום די אנשים מאורגנים כדי לשמור על הסדר..."

הכנענות נוספות שיערכו באותה שבת, היו הפגנת, ועד הנוער למילחמה בטרור הדתי! שעל משתתפיה נימנו חיים חפר, ירוחם כהן ***** אירי אכרי ואחרים. הפגנות נוספות נערכו על ידי מפ"ם ומק"י.

בשעה הגיליון: הומרת שושנה דמארי, שהחלה לפני 25 שנה קאריירה רבת שנים כארצות-הברית.

השבוע לפני 25 שנים נערכה סדרה של הפגנות השכת נגד חוקי הכפיה-הדתית, שהוקם יורד בן-גוריון ביחד עם שותפיו הדתיים לקואליציה. על אחד האירועים שנערך, אותה שבת, עלי-ידי הכנענים, ובי השתתפו עזרי איר"ן * בועז עברון ואהרון אמיר, דיווח, 'העולם הזה': 'מרכז, העברים הצעירים' קרא לאסיפת מוחה ** כאלום תיאטרון 'מוגרב', תל-אביב. מאות צעירים ששמעו על הכנענים, בעיקר מפי מתנגדיהם, מילאו את

אבנרי בראש הפגנה נגד הכפיה הדתית

נגד הצבא ומפקדיו, כדבר מקובל. לחברי כנסת רבים כאב, כנראה, שתי פיק טובי ניסה להפיק הון מילגתי מר תלונתו. אולם בדיוק למטרה זו נשלח לכנסת עלי-ידי בוחריה, אורחי מדינת ישראל. אל השאלה האמיתית היתה: מדוע רק תופיק טובי משמיע תלונות מסוג זה בי כנסת? מדוע שתק, למשל, הסופר יואר סמילנסקי, ח"כ מטעם מפא"י, שכתב דבר רים חריפים הרבה יותר בסיפורו חירבת חזיתה, עד אשר קם תופיק טובי ואמר את אשר אמר?

מה חיפש המוכנס אצל תת-השר הדתי * דוד בן-גוריון מטיח בח"כ תאופיק טובי..שליח המופתי...

ההגנה הציבורית לפרשה כולה היתה חד-משמעית. המשורר נתן אלתרמן, שי גלם לא פעם את המצפון הציבורי בטורו השביעי בדבר, יצא לאחת מהתקפותיו הר חריפות והנדידות על הכנסת. גם אורחים ברחוב הגיעו לכלל מסקנה כי לא תופיק טובי טעון חקירה יסודית, אלא הכנסת עצמה.

אנשים

הלצת-השבוע בין עיתונאי ישראל: כל עובדי מערכת הארץ כונסו בבית-הדפוס של העיתון, והושבעו בהנחת-יד על מכר בש הדפוס שלא לגלות את זהות כותבו החדש של עזרי ושות'. מדורו של חשוד פצצת-פינקס עמוס (עוזי) קינן מלא-מקומו הודואי של קינן: בנימין תמוז, העוזי המקורי שעבר למישרת עורך עיתון-הילדים הארץ שלנו.

ג'רוסלם פוסט ידע לספר השבוע על כישרונותיו הכספיים של שרי-האוצר הי חדש, לוי אשכול. להיות אשכול איש המישרד הארצישראלי בברלין הנאצית * נשאל לחוות-דעתו על העברת מכוונות ארץ טומטיות לארץ-ישראל — לשקולד, ממד תקי וגפרורים תמורת שילשל מטבע. אשכול הצטער, והסביר שכל נער ארצי-ישראלי יצטייד בחוט שאותו יקשור לגרוש (של או) בעל החרי, ויוכל להוציא בכך תמורת הגרוש האחד. שיחזיר לעצמו בי עזרת החוט מדי פעם, את כל מלאי הי מכוונת.

שעה שיגאל מופסין נכח בהצגת בכורה של עיבוד סיפרי הילדים של, חסמבה, למחזה באהול * היה הספר נר שא לדיון בכנסת. תתי-שרהרות זרח זרחפטיג, התנגד לטעוין בפקודת העיתון-נות, שלפיו יצטרך כל מויל למסור מיספר עותקים של סיפרו למישרדים משלתיים מסוימים ולמיספר ספריות (ביניהן: ספר ריית הכנסת והספרייה הלאומית) שאל ורי הפטיג: 'כלום זקוקה ספריות הכנסת, בעלת 6000 הספרים, לספרי-ילדים כי חסמבה?'

* מישרד שנועד לחלק מגרמניה יהוי דים בעלי-הון, שישקיעו את כספיהם בי ארץ-ישראל, כל עוד הדבר ניתן.

*** בין הנערים המשחקים בגיטרה זו של חסמבה, היה דניאל בלון, כיום הכתב הפרלמנטרי של דבר.

האשמות שהוטחו על ידי הישוב נגד הי צבא הבריטי בהודמוניות רבות. ההאשמה: הצבא ערך חיפוש בכפר הערבי ערם אלשיכלי, בקרבת הר-תבור, אחרי שנגנב נשק ממחסן צבאי. החיפוש בוצע לדברי טובי, בחומרה יתרה, וחפר ציהם של כמה מן החושבים נעלמו. הי תלונה כולה הוקראה בטון שקט, ובחלק המתורגם לא נאמרו ביטויים חריפים בי מיוחד.

אורח נורמאלי היה אומר שהאשמה כזאת טעונה בחקירה, ועד לבירור הפרטים אין לחרוץ דין לכאן או לכאן. אולם נראה שאין הכנסת מורכבת רק מאנשים נור-מאליים, והיא לא נוקה לחקירת הפרטים שהושמעו מעל לדוכן הראשונה.

דוד בן-גוריון: אין זו הצעה לסדר היום. אתה משמיץ את הממשלה ואת הי מדינה.

תופיק טובי: אני לא משמיץ! אתה משמיץ את המדינה!

דוד בן-גוריון: אתה משמיץ את הי ממשלה והמדינה!

יוסף שפרניצק ** חבר הכנסת-טובי — בבקשה לרדת מעל הבמה תיכף ומיד! קוראות מספולי מפא"י: אתה סוכן של שישאקלי *** אתה סוכן זר.

שלמה לביא (איש מפא"י מעין-הרוד): מופתי! למופתי תלך! להלן התפתח ויכוח חריף בין תופיק טובי שעמד על זכותו הראשונה ובין יוסף שפרניצק, שסירב להרשות את המשך תר-גום נאומו. צעק דוד בן-גוריון: 'רק שליח המופתי יכול להעליל כזאת... עלי לות שפלות שאין להן שחר ואמת...'

סיום הקומדיה: 'לרגל התנהגותם של חבריה-הכנסת תופיק טובי ווילגר (שנקרא זה עתה שליחי המופתי על ידי מתנגדיהם) אני סוגר את הישיבה...'

מישהו טעון חקירה. מן הפרשה כולה נודף ריח גרמני לא רק מהבחניה האחת. האמונה שלא בוטאה, שצבא הי הגנה עומד מעל לכל ביקורת, זכי כל מילה רעה עליי, היא מטבעה עלילה שפ-לה. אינה ידועה בשום מדינה דמוקרטית. בארצות-הברית ובבריטניה רגילים כל חברי בתי הניבחרים להטיח דברים קשים

* רישום מילולי.
** יושב ראש הכנסת הראשונה, וי חבר סיעתו של בן-גוריון במפא"י.
*** אדיב שישאקלי, רודן טוריה ברא-שית שנות ה-50, מאוחר יותר נרצח בי היתור בגלות בדרום-אמריקה.

בבית-יחומים דתי, שהיה נוהג לחבול בי גופות חניכיו ולקבור את מתיו במחתרת. הממשלה המשיכה בכפיית חוקים דתיים חשוכים על הרוב הגדול של האוכלוסייה, הבוחל בהם.

במשאומתן תנ"כי בין אברהם בן-תרח לאלוהיו, הושגה פשרה שאם יימצאו עש-רה צדיקים בסדום, יידחה מטר האש והי גופרית לזמן בלתי-מוגבל. משאומתן זה לא נשא כזכור, פרי היסטורי, מאחר ולא נמצא המניין המבוקש. לא נערך חיפוש דומה במדינת ישראל של היום, היו נמצ-אים יותר מ-10 בני אדם הבחלים במחול השחיתות, ומספרים היה מגיע לרבעות. אולם הצרה היא שאין לצדיקים חשק להיחלץ לפעולה מעשית, והם התיישבו בכסאות המרגוע, עצמו את עיניהם וחיכו לאש.

הכנסת

ריח גרמני

אחת הסצנות הגדולות של התקופה התי-חוללה במשפט המפורסם שנערך בגר-מניה, נגד הקומוניסטים שהואשמו בשרי-פת הרייכסטאג. הנאשם גיאורגי דימיטר-רוב * ראש הקומוניסטארן של מרכז איר-פה, שאל את הרמן גרינג, חשר הנאצי, כמה שאלות שקשורות ועדינות. לפתע פוצ-גרינג בצעקות היסטוריות, וקרא שעוד יתלו את דימיטרוב. תגובת נשיא בית-המשפט: להוציא את דימיטרוב מן האר-לם. אולם כשהוצא עלי-ידי השוטרים, הס-פיק דימיטרוב לשאול: 'אדוני המיניס-טר, האם אתה פוחד משאלותי?'

מיליוני בני-יאדם בכל רחבי תבל, ביי ניהם שונאי קומוניסטים רשמו את הרגע הזה כיוס-ניצחונם המפואר של דימיטרוב. ההתקפה ההיסטורית של גרינג לא שיכנעה רבים בציוקת.

המחזה שנערך לפני שבוע בכנסת דמה עד למאד לתמונה זו. למופתי תלך! * לפי הפרוטוקול הי רשמי קם תופיק טובי, חבר הכנסת הי קומוניסטי, והטיח בפני הצבא האשמה רצינית אך לא מועזעת ביותר, מסוג הי

העם

מה זה יעזור?

לפני 1873 שנים נעלמה העיר פומפיי מן המפה. הבזלת הלוהטת שנשפכה מר-הוך לוע הרהגעה אוובוס, קברה את העיר השוקקת. על רקע מאורע זה צייר הסופר הבריטי בולבר-לייטון תמונה מוע-זעת: תמונת השחיתות האימה בעיר שנידונה לכיליון, שהוסיפה להשתולל בי תענוגות פרוורסיים שעה שהבזלת קרבה באיטיות ובהתמדה.

אילו היה סופר בעל שיעורי-קומה מצויר תמונה חייה של מדינת ישראל ביולי 1952 היה מצויר, אולי תמונה דומה. את תפקידו של הרהגש היתה ממלאת השר-אה הכלכלית המתקרבת, ואילו את החומר הגלמי לחייה הפנימיים היה מוצא בי כותרות העיתונים של השבוע האחרון: קצין מכס שערך חיפוש אצל תתי-שר דתי, לפי הוראות מלמעלה, הורד בדרי-גה. החיפוש נערך אחרי שנתעורר חשד כי אישיות דתית חשובה אחרת הבריחה רכוש ניכר.

שערוריה פרחית שבה השתתפו רא-ישיהמדינה פרצה בכנסת, אחרי שח"כ קומוניסטי העז לטעון כי בשעת חיפוש צבאי נגנבו תפצים (ראו, 'הכנסת').

אשה חולת-ערס, בת 25, נאסרה בכפר ערבי יחד ארבעת בניה, ועקבתיה נעלמו. הסתבר שהאשה חשוכת-המראפ גורשה בחשכת ליל אל מעבר לגבול יחד עם תינוקיה.

בצורת נתגלה מישטר של ימי-הביניים

* אחיו של המשורר יונתן רוטוש, כיום פרופ' באוניברסיטה העברית, מייסד בי-ימים אלה, את האגודה לחינוך הילוני. ** הכנענים ניסו לעלות על גל החרי-רות האנטי-דתית, והשתלטו לתקופת מה על ניהול הליגה למניעת כפיה דתית. *** ב'ישוב' בחצות שנות ה-40 הפיק, הסופר חתי מגד (כיום ראש החוג לטיפ-רות עברית באוניברסיטת חיפה) שמועות גה, ופולחן עשתורת' שנערך כביכול בפלור-נה החמישית (הירושלמית) של הפלמ"ח.

**** לפני 25 שנה, היה סמלם של 'דור הכיפות הטרונות' כובעי ברט כחולים. ***** כיום משתתף קבוע בירחון 'בארץ ישראל' כל מבטאה של תנועת ארץ-ישר-אל השלימה. ***** שליטו של מפקד הפלמ"ח יגאל אלון.